

wateralliance^{••}
2010 - 2015 *Lustrumboek*

Water Alliance
Agora 4
8934 CJ Leeuwarden
The Netherlands
E-mail: info@wateralliance.nl
Tel. +31 58 284 90 44
www.wateralliance.nl

Samenwerkingsverband Noord-Nederland

Hier wordt geïnvesteerd in uw toekomst.
Water Alliance wordt medegefinancierd door het
Europees fonds voor regionale ontwikkeling en
door het ministerie van EZ, Pieken in de Delta.

Inhoudsopgave

voorwoord	6
water & de wereld	8
regionaal	10
nationaal	11
internationaal	12
buiten de lijnen kleuren	14
meet & greet	18
de WaterCampus in Leeuwarden	26
innovatieketen	38
pijlers in de communicatie	40
offline & online	42
demosites	44
WIS Award	50
matchmaking	54
Water Alliance statistics	56
Water Alliance Raad van Toezicht	58
het Water Alliance team	59
de leden van de Water Alliance	60

Colofon

Opdrachtgever: Water Alliance

Tekst: Henk Dilling & Menno Bakker

Hoofdredactie: Menno Bakker

Projectmanager: Brenda de Jong, Narvic Media

Fotografie: Franz Fazzi, Nico Pakvis,

Jan Robert Mink & Anderen

Grafische Vormgeving & Opmaak: Jan Robert Mink

sofa & springplank

Wereldwijd hebben ongeveer 780 miljoen mensen geen toegang tot veilig drinkwater. Elk jaar sterven er 3 miljoen jonge kinderen aan ziektes te wijten aan een slechte toegang tot water, sanitaire voorzieningen en hygiëne. Wie dat soort cijfers op zich in laat werken, kan niet anders dan blij zijn dat de watertechnologiebranche wereldwijd sterk groeit. Want zo komen ook meer oplossingen beschikbaar. Goed ook om te weten, dat bij al die ontwikkelingen ecologie en economie hand in hand gaan. Want juist de economische factor is de motor voor continuïteit, zo weten we uit tal van voorbeelden.

Op dat mondiale speelveld van water technologische kennis én business begint WaterCampus Leeuwarden een steeds grotere rol te spelen als knooppunt voor watertechnologie; waar wetenschap, toegepast onderzoek, educatie en business samenkomen. De WaterCampus en alle faciliteiten in de directe omgeving ervan, heeft zich inmiddels ontwikkeld tot een volwassen 'European Watertechnology Hub'. Een plek waar nieuwe ideeën ontstaan. Waar onderzoekers en bedrijven kunnen testen en onderzoeken. Waar ze kunnen opschalen en kunnen demonstreren. Een plek ook waar ondernemers in watertechnologie een forse steun in de rug krijgen, op zoek naar nieuwe markten, wereldwijd.

Vijf jaar Water Alliance, het samenwerkingsverband van bedrijven, overheden en kennispartners in de watertechnologie; het is iets om trots op te zijn. Achterin vindt u alle partners die dat mede mogelijk maakten. Het is een mooi moment om even terug te kijken en in retrospectief te plaatsen wat we allemaal samen met al die partners hebben bereikt. Dat doen we met dit lustrumboek.

'Het verleden moet men als springplank gebruiken, niet als een sofa', zei de Britse ex-premier Harold Macmillan (1894-1986) ooit. Daar sluiten wij ons graag bij aan. Vandaar dat we in het jaar 2015 vanaf onze springplank even terugkijken. Mede ook, om te kijken of er een duidelijke lijn is te herkennen naar groei, richting de doelen die wij hebben. Dat is: vanuit WaterCampus Leeuwarden werken aan de ontwikkeling van de gehele watertechnologie-sector in Nederland in het algemeen en die in het noorden in het bijzonder. We willen werken aan een plek die als bron dient van kennis en inspiratie. Een plek waar hard wordt gewerkt aan de wateruitdagingen van de wereld. Een plek ook, die stap voor stap uitgroeit tot een startmotor voor werkgelegenheid.

John A. Jorritsma,
Voorzitter Raad van Toezicht Water Alliance
Commissaris van de Koning, provincie Fryslân

Hein Molenkamp,
Directeur Water Alliance

*"we forget that the water cycle
and the life cycle are one"*

Water en watertechnologie in regionaal,
nationaal en internationaal perspectief

water & de wereld

‘We vergeten dat de waterkringloop en de kringloop van het leven analoog zijn’, stelde de Franse ontdekkingsreiziger en onderzoeker Jacques Yves Cousteau (1910-1997). De man die vele decennia de wereldzeeën bestudeerde benadrukt met zijn uitspraak de noodzaak van een integraal en samenhangend waterbeheer. Bij het vertalen van die wenselijkheid naar realiteit is een belangrijke rol weggelegd voor Nederlandse bedrijven in de watertechnologie. Nederlandse innovaties helpen mee, onder andere bij het meten van waterkwaliteit en bij verbeteren van zuivering van drinkwater en het slim aanpakken van sanitatie. Maar ook de verspreiding van diensten, producten en kennis is belangrijk. Een uitdaging voor ondernemers en onderzoekers in watertechnologie. Hoe staan we ervoor, regionaal, nationaal en internationaal? We zoomen er even op in.

Het zijn bijzondere cijfers: de wereld is voor tweederde met water bedekt, maar toch is slechts drie procent van de watervoorraad zoet water en daarvan is maar één procent toegankelijk voor menselijk gebruik. Helaas (nog) niet voor alle mensen, want bijvoorbeeld in de Afrikaanse landen ten zuiden van de Sahara (Ethiopië, Nigeria en Tsjaad) is amper zoet water omdat het er nauwelijks regent. “De prijs van water is slechts een fractie van de waarde van water, dat van alle basis- en grondstoffen ter wereld wel het kostbaarste goed kan worden genoemd”, zei Petra Hellegers, buitengewoon hoogleraar Economie van water en klimaatverandering aan Wageningen University in haar oratie een aantal jaren geleden. Zij voorspelde dat de vraag naar water in de toekomst verder zal stijgen. De reden: de bevolkingsgroei in combinatie

met verstedelijking (in 2050 woont 70% van de wereldbevolking in de stad) gaat gepaard met een veranderende leefstijl en veranderende eetpatronen, waar vaak meer water voor is vereist. “Daarnaast voltrekken zich processen als globalisering en liberalisering van de wereldmarkt die maken dat landen voor hun voedselvoorziening meer afhankelijk zijn van elkaar. Ook klimaatverandering brengt onzekerheid over de vraag naar water en wanneer water in welke hoeveelheden beschikbaar is. Tenslotte zijn er de stijgende energieprijzen, die niet alleen van invloed zijn op de kosten van transport en zuivering van water, maar ook op de vraag naar water voor alternatieve energiebronnen zoals bio-energiegewassen en waterkracht.”

Regionaal

Een uitdaging van formaat dus voor ondernemers en onderzoekers in watertechnologie. Want dat we het over een groeiemarkt hebben moge duidelijk zijn. De vraag is: hoe staan we ervoor? Regionaal, nationaal en internationaal? “Uit onderzoek van BBO/ Grontmij blijkt dat de watertechnologiesector in Noord-Nederland een groeiende sector is met een hoge toegevoegde waarde”, zegt Hans Konst, die gedurende de opbouw van de Water Alliance de verantwoordelijke gedeputeerde was van de provincie Fryslân. “De sector groeide ondanks de crisis tot ruim 3000 werkzame personen en een omzet van 400 miljoen euro.” Met de WaterCampus in Leeuwarden is het ‘knooppunt van watertechnologie’ gerealiseerd, zo vervolgt hij. “Niet alleen in de regio en nationaal, maar ook mondiaal. Bij Wetsus wordt door PhD studenten toponderzoek verricht in samenwerking met circa honderd internationale bedrijven en zestien internationale onderzoeksinstituten. Verder hebben de ministeries van OCW en EZ het Centre of Expertise Water Technology (HBO) en Centrum voor innovatief Vakmanschap Water (MBO) toegewezen aan Leeuwarden. In Leeuwarden is door deze clustering van allerlei activiteiten, kennis en onderwijs op diverse niveaus een innovatie ecosysteem ontstaan, waar een unieke doorlopende leerlijn op het gebied van watertechnologie een onderdeel van is. Hiermee kunnen alle facetten in het innovatieproces worden ondersteund. Uit ideeën en na onderzoek kunnen sneller nieuwe producten en processen op de markt worden gebracht. Dat is winst voor de eindgebruiker én voor de bedrijven, want deze structuur scheelt ze veel geld.”

Partner MKB

Belangrijke elementen in het innovatie ecosysteem zijn volgens Konst het Water-applicatiecentrum (als state-of-the-art lab voor het MKB met assistentie van studenten), een vijftal plug-and-play demosites waar bedrijven hun nieuwe technologie en apparaten onder praktijkomstandigheden kunnen testen bij onder andere een RWZI, drinkwaterwinning en op afvalwater van een ziekenhuis en showcaseprojecten van nieuwe technologie, waaronder decentrale sanitatie (Waterschoon Sneek) en energie uit water (Blue Energy Afsluitdijk). Ook de clusterorganisatie Water Alliance, als samenwerkingsverband tussen ondernemers, kennis- en onderwijsinstellingen en overheden, speelt in zijn optiek een vitale rol in het traject, dat van kennis naar business moet leiden. “De Water Alliance verzorgt de clustering, profilering, branding en valorisatie van de activiteiten op de Watercampus. Het aantal leden is snel gegroeid. De Water Alliance is daarmee een belangrijke partner voor de watertechnologie en ook voor het gehele Midden en Kleinbedrijf in Nederland geworden.”

“een groeiende sector met een hoge toegevoegde waarde”

Hans Konst

Nationaal

Juist; een ondersteunende functie dus, voor de hele Nederlandse watertechnologie-branche, zo lezen we in de vorige paragraaf. Tijd dus voor een doorkijk naar die nationale schaal. In 2011 heeft de overheid negen sectoren gedefinieerd waarin Nederland wereldwijd uitblinkt. Het doel: deze sectoren nog sterker maken. Eén van die topsectoren is water (Watertechnologie, Deltatechnologie en Maritieme Technologie). Binnen de topsector gaan overheid, bedrijfsleven en onderzoeksinstituten samenwerken aan kennis en innovatie. De afspraken hierover zijn vastgelegd in zogeheten innovatiecontracten. “De wereld heeft ons nodig”, zegt boegbeeld Hans Huis in 't Veld van Topsector Water. “De Nederlandse watersector heeft cruciale kennis en kunde in huis om bij te dragen aan het reduceren en op termijn oplossen van de internationale waterproblematiek. Samen met andere sectoren en internationale partners kunnen we aansprekende en duurzame oplossingen voor de komende generaties realiseren.” Volgens Huis in 't Veld vormen die oplossingen een krachtige impuls voor de Nederlandse economie. Hij wijst erop dat de internationale markt groot is en sterk groeit. “Het streven is de toegevoegde waarde van de Nederlandse watersector in de periode tot 2020 te verdubbelen”, stelt hij. “Deze ambitie en de internationale concurrentie dwingen ons om tempo te maken en krachten te bundelen.”

Trots

Grote kansen ziet hij in de samenwerking tussen de Maritieme sector, Deltatechnologie en Watertechnologie. “Er zijn raakvlakken en juist op die raakvlakken kunnen we kansen verzilveren. Wenkend perspectief is dat Nederland in 2020 het ‘Centre of Excellence’ van de internationale watersector kan zijn.” Huis in 't Veld is trots op de mijlpalen die in de achterliggende decennia door Nederlandse ondernemers en wetenschappers zijn gerealiseerd. “Het heeft er onder andere toe geleid dat we kunnen beschikken over schoon water van de beste kwaliteit. De Nederlandse kennis en technologie, die is ontwikkeld om drink- en industriewater van het hoogste niveau te produceren, wordt wereldwijd toegepast en verkocht. Dit geldt ook voor onze kennis en technologie rond het zuiveren en hergebruiken van afvalwater. Dat zijn zaken waar we trots op mogen zijn.”

Hans Huis in 't Veld

“de wereld heeft ons nodig”

Internationaal

Kansen te over dus, ook op internationale schaal. Maar internationale expansie vergt niet alleen innovatieve technologieën, maar ook energie, geduld en vooral contacten. Het is dan ook niet voor niets dat matchmaking en netwerken de hoofdmoot vormen van het werk van de Water Alliance. En: samenwerken. Zo kwamen Water Alliance en the Water Council in het Amerikaanse Milwaukee overeen om nauwer te gaan samenwerken. Directeur Hein Molenkamp van Water Alliance en directeur Dean Amhaus van The Water Council maakten dat bekend tijdens de officiële presentatie van de stad Leeuwarden als 'Innovating City' (op het gebied van watertechnologie) van het United Nations Global Compact Cities Programme, 17 december 2014.

Amhaus liet tijdens de feestelijke gelegenheid op de campus weten dat vanuit zijn watertechnologie organisatie vooral interesse is voor de demosites van de WaterCampus Leeuwarden. Hij nodigde Nederlandse watertechnologiebedrijven uit

naar Milwaukee te komen om daar hun nieuwe technologie uit te testen onder Amerikaanse omstandigheden.

The Water Council in Milwaukee is een Amerikaans samenwerkingsverband tussen kenniscentra en bedrijven op het gebied van watertechnologie. De organisatie neemt al sinds 2009 actief deel aan het aan het Global Compact Cities Programme van de VN.

Directeur Hein Molenkamp heeft hoge verwachtingen van de samenwerking met Milwaukee. "Nu Leeuwarden officieel het predicaat 'Innovating City' heeft gekregen, gaan we kijken hoe we in het kader van het VN-programma tot een intensievere samenwerking komen op het gebied van watertechnologie. Leeuwarden en Milwaukee zijn namelijk de enige twee Innovating Cities die zich focussen op watertechnologie."

v.l.n.r. Henk Deinum, Hein Molenkamp,
Helen Scott en Dean Amhaus.

Molenkamp wijst erop dat, net als bij de Water Alliance, ook bij The Water Council veel watertechnologiebedrijven zijn aangesloten. Beide organisaties helpen de aangesloten bedrijven bij het ontwikkelen van exportactiviteiten. Dean Amhaus benadrukte tijdens de ceremonie de overeenkomsten tussen zijn organisatie en de WaterCampus Leeuwarden. “De bij ons aangesloten watertechnologiebedrijven werken vooral regionaal maar willen nu ook de internationale watermarkten op. Daar helpen wij ze bij en worden daarin gesteund door het wereldwijd netwerk binnen het VN-programma.” Amhaus ziet vooral mogelijkheden in de wederzijdse uitbouw van het concept van de demosites waarbij watertechnologiebedrijven hun nieuwe pilot installaties onder praktijk omstandigheden kunnen testen. “Nederlandse bedrijven zouden naar Milwaukee kunnen komen om bij ons hun nieuwe technologie te testen en Amerikaanse bedrijven zouden naar de bestaande demosites in Fryslân kunnen komen”, aldus Amhaus.

Helen Scott, vertegenwoordigster van het VN-programma, toonde zich verheugd met de deelname van de WaterCampus Leeuwarden omdat de campus al zeer succesvol is gebleken in de samenwerking tussen wetenschap, educatie, kenniscentra en bedrijfsleven. “Dat is precies een van de belangrijke pijlers van ons programma waarbij wij de 17 bij ons aangesloten Innovating Cities uitnodigen om nieuwe projecten te starten om de leefomstandigheden in hun steden te verbeteren door dit soort brede samenwerkingen aan te gaan. Vooral door het betrekken van de burgers zijn verrassende resultaten behaald”.

Wanneer je als kind buiten de lijntjes kleurde, dan leverde dat geen punten op. Jammer eigenlijk, want buiten de kaders treden is out of the box denken. Over de schutting kijken van je eigen vakgebied en je eigen provinciegrenzen is inspirerend én verrijkend. En kan tot hele mooie dingen leiden. In dit hoofdstuk halen we enkele mooie voorbeelden aan waar Water Alliance of haar leden bij betrokken zijn.

“Maatschappelijk verantwoord ondernemen, duurzaamheid en samenwerking zijn leidend in onze bedrijfsvoering”, zegt Ernst van Aagten, sector manager Klant & Markt van Waterbedrijf Groningen, één van de leden van de Water Alliance. “Daarom zoeken we op tal van gebieden de samenwerking met andere

buiten de lijnen kleuren

partijen. Zo hebben we samen met de gemeente Groningen, die ernaar streeft in 2035 energieneutraal te zijn, het duurzame nutsbedrijf WarmteStad opgericht. WarmteStad biedt aan Stadgers en bedrijven voor de lange termijn betrouwbare, betaalbare en bovendien duurzame oplossingen op het gebied van energie.”

Een ander voorbeeld is de participatie in de Waterketen Noord; een samenwerkingsovereenkomst tussen Waterschap Noorderzijlvest, Waterschap Hunze en Aa's, Wetterskip Fryslân, Waterleidingmaatschappij Drenthe en Waterbedrijf Groningen. “We bundelen de krachten om efficiënter en tegen lagere kosten te kunnen investeren in onderzoek”, aldus Van Aagten. Ook internationaal wordt aan de weg getimmerd. “Net als de andere Nederlandse waterbedrijven hebben wij in 2007 onze handtekening gezet onder het Schokland-akkoord. Hiermee willen we een bijdrage leveren aan het behalen van de Millenniumdoelen van de Verenigde Naties. Voor ons is

in het bijzonder het zevende doel van belang: ‘halvering van het aandeel van de bevolking zonder duurzame toegang tot veilig drinkwater en sanitaire basisvoorzieningen.’ Onze bijdrage is dat we jaarlijks 0,5% van de jaaromzet beschikbaar stellen voor internationale samenwerking.” De betrokkenheid resulteerde in de afgelopen jaren in diverse internationale projecten, onder andere in Zuid-Afrika. Verder werkt Waterbedrijf Groningen samen met Waterschap Noorderzijlvest en de gemeente Groningen aan het tot stand brengen van een goede drink- en afvalwatervoorziening in San Carlos (Nicaragua) en Marcala (Honduras). Ernst van Aagten: “Onze bijdrage bestaat met name uit het geven van technische ondersteuning, bijvoorbeeld op het gebied van het verminderen van lekverliezen.”

Buiten de lijnen kleuren: ook de Water Alliance heeft er de afgelopen vijf jaar ervaring mee opgedaan. Gestart als clusterorganisatie voor Noord Nederland ontwikkelde de Water Alliance zich in

de afgelopen vijf jaar tot nationale netwerkorganisatie en vertegenwoordiger van de sector in heel Nederland. Een professionele organisatie die samenwerking hoog in het vaandel draagt. Dat vergt een bredere samenwerking dan alleen binnen de grenzen van het noorden. Voorbeeld is de samenwerking met Envaqua (voorheen Aqua Nederland en VLM) en het NWP in WaterCoalitieNL. “Het is een logisch vervolg van de activiteiten die in de achterliggende jaren al gezamenlijk zijn afgestemd en opgepakt”, zegt directeur Hein Molenkamp van de Water Alliance. “Door de samenwerking officieel te maken, inclusief een collectieve agenda, kunnen we nog betere ondersteuning bieden aan het watertechnologisch bedrijfsleven in Nederland. Denk aan ondersteuning en support bij innovatie en export en bij collectieve activiteiten in zowel binnen- als buitenland. Belangrijk is ook dat we één spreekbuis vormen voor overheden en sectorpartijen en zo de versnippering tegengaan.” De eerste activiteit van WaterCoalitieNL was de organisatie van het Holland Business paviljoen tijdens de Aquatech vakbeurs in november 2013, als onderdeel van de IWW Amsterdam (eind 2015 is de volgende editie). Daarna volgden onder andere de IFAT in München, de Singapore International Water Week, een waterseminar en netwerkstand tijdens de Aqua Nederland Vakbeurs van 2014 en 2015 in Gorinchem en

samenwerking bij de eerste nationale watertechnologieweek (17-19 maart 2015).

Nationale én internationale groei

Kortom, voorbeelden van samenwerking tussen diverse organisaties, die zoals Hein Molenkamp dat noemt gezamenlijk ‘een collectieve agenda’ voeren en die samen een sterke ondersteuning willen bieden aan het watertechnologisch bedrijfsleven in Nederland. Vanzelfsprekend maakt die nationale en internationale focus dat een organisatie als Water Alliance niet alleen op het Noorden is gericht. De leden zijn dan ook steeds meer te vinden in heel Nederland. Een mooi voorbeeld van zo’n bedrijf is Pathema. “We hebben ons aangesloten bij de Water Alliance omdat de watertechnologiehubs van Europa in Noord Nederland is te vinden”, zo motiveert Mark Boeren van Pathema uit het Brabantse Goirle de beslissing om lid te worden van de netwerkorganisatie in de Friese hoofdstad. Samen met zijn vader Paul Boeren runt hij het innovatieve bedrijf dat zich bezig houdt met engineering van duurzame waterbehandeling technologie en productontwikkeling. “Het zijn producten waarmee je duurzaam investeert, want ze onderscheiden zich door een chemicaliënvrije werking en energie- en waterbesparingen.” Duurzaamheid is erg belangrijk voor hem. “Ik kom uit een ondernemersfamilie, waar vrij denken en kansen benutten

hoog in het vaandel staan. De passie voor onze producten en de kansen voor een duurzamere samenleving zijn voor mij de reden om als ondernemer aan de weg te timmeren en onze technologie naar de markt te brengen. Wij willen helpen de waterschaarste terug te dringen in harmonie met het milieu en met financieel rendement.” Met de IVG-C CoolWater was Pathema de grote winnaar van de Proces Innovatie Prijs 2014 (een initiatief van de ‘Machevo & Bulk Vereniging’, de branchevereniging voor de procesindustrie, red.). Pathema sleepte zowel de vak- als de publieksprijs in de wacht. Mark Boeren is content met de ondersteuning en begeleiding vanuit de Water Alliance, niet alleen in Nederland maar ook internationaal. “Met hulp van de Water Alliance hebben we grote stappen gezet”, stelt hij. “Wij werden bijvoorbeeld runner-up bij de WIS-award 2014, wat ons veel publiciteit opleverde. Al die aandacht, maar ook het sparren en geprikkeld worden binnen de Water Alliance, hebben we kunnen vertalen naar nationale en vooral internationale groei! We leveren inmiddels in heel Europa, Noord-Amerika, Canada en een deel van Azië.”

Nieuwe Business

Tot zover voorbeelden van samenwerkingsverbanden die de grenzen van provincies en landen overschrijden. Maar écht buiten de lijnen kleuren betekent misschien ook wel uit de comfort zone van je eigen branche of sector stappen. Zo zijn de Water Alliance en veel van haar partners bijvoorbeeld betrokken bij cross sectorale bijeenkomsten, waarbij verschillende disciplines met elkaar in contact komen. “De grootste winst van crosssectorale bijeenkomsten is dat je anders gaat kijken”, zegt Hilde Prummel, directeur van Water Lab Noord (WLN) in Glimmen. In samenwerking met het WLN werd in 2013 het congres Sensors4Water georganiseerd in Assen. De directe aanleiding voor het congres was de afsluiting van het project Sensors And Water (SAWA), waarbij verschillende sensoren zijn ontwikkeld voor het online monitoren van waterkwaliteit voor de drinkwaterproductie. In dit project werkten veel partijen samen, zoals sensorontwikkelaars, eindgebruikers en kennispartijen.

Twee werelden

Naast wereldwijde ontwikkelingen op het gebied van sensortechnologie en waterkwaliteitsbeheer, zijn tijdens het congres de belangrijkste uitkomsten van SAWA gepresenteerd. Prummel: “Bij de ontwikkeling van sensortechnologie voor waterkwaliteitsbeheer komen twee werelden samen: sensoren en waterkwaliteit. Wil je tot succesvolle ontwikkelingen komen, dan moet je elkaar begrijpen, elkaars taal leren spreken. Dat ‘leren kennen’ en elkaar begrijpen kan alleen door veel met elkaar te praten en samen op te trekken in ontwikkelingen.”

De cross sectorale bijeenkomst heeft interessante verbindingen opgeleverd, zo vervolgt ze. “Een voorbeeld is dat we als WLN nu deelnemen in de European Action Group on Water Quality Monitoring. We zitten daardoor dicht op Europese initiatieven op het grensvlak van water- en sensortechnologie. Op het SAWA congres zijn contacten gelegd met onder andere een Spaanse partij, die als penvoerder van de Action Group optreedt. Ook weten we dat deelnemende leveranciers van sensoren nieuwe business hebben gegenereerd dankzij SAWA.”

“de grootste winst is dat je anders gaat kijken”

Hilde Prummel

Water & Dairy

Een ander voorbeeld van een cross sectorale meeting is de Water en Dairy Dag die de Water Alliance in oktober 2014 organiseerde. Het motto: 'Waar Melk en Water elkaar ontmoeten ontstaat innovatie!'. Een uiterst actueel thema, want de Nederlandse zuivelketen met haar ruim 18.000 melkveehouders staat voor een grote uitdaging: werken aan een duurzame ontwikkeling en gelijktijdig haar positie in een globaliserende wereld versterken en uitbreiden. Om deze uitdaging aan te gaan is samenwerking tussen alle spelers in de melk- en zuivelketen cruciaal. Daarom is de Dairy Campus in het leven geroepen. Deze campus, gevestigd op het terrein van het voormalige melkveeprroefbedrijf Nij Bosma Zathe in Leeuwarden, is een initiatief van Wageningen UR Livestock Research, Hogeschool Van Hall Larenstein, Provincie Fryslân en Gemeente Leeuwarden. Kees de Koning

is manager van de Dairy Campus. Terugblikkend op de Water en Dairy Dag stelt hij: "Cross overs tussen sectoren zijn alleen al interessant om bij elkaar eens in de keuken te kijken. Vaak blijkt dan dat er meer verbindingen liggen dan we ons realiseren. Technieken in de ene sector kunnen soms met relatief weinig aanpassingen geschikt gemaakt worden voor een andere sector en toepassing. Zowel de wereld van dairy als de waterwereld zijn onderdeel van een mondiaal netwerk en water is op meerdere manieren cruciaal om zuivel te kunnen produceren. Daarnaast is samenwerking tussen deze twee werelden in Leeuwarden vanzelfsprekend zou ik zeggen: zowel wij als de WaterCampus hebben Leeuwarden als standplaats."

Toekomst

Naar aanleiding van de Water en Dairy Dag zijn ook al verbindingen ontstaan tussen melkveehouderij en watertechnologie, laat hij weten. "Er zijn verschillende gesprekken geweest na de

bijeenkomst eind oktober met partijen uit de waterwereld die met interesse naar de wereld van dairy kijken en omgekeerd. Deze gesprekken hebben de kiem gelegd voor enkele ideeën. Komende tijd moet helder worden of die omgezet kunnen worden in concrete plannen. Ik heb goede hoop."

De Dairy Campus moet overigens uitgroeien tot het nationale en internationale centrum voor onderzoek, innovatie, educatie en training op het gebied van de melkveehouderij. Studenten en professionals kunnen er terecht voor opleidingen, stages en afstudeertrajecten. Onderzoekers hebben er de mogelijkheid onderzoek te doen. En het bedrijfsleven wordt er gestimuleerd vernieuwende projecten te realiseren. Kees de Koning: "We moeten er samen voor zorgen dat er ook in de toekomst voldoende, gezonde en veilige melk wordt geproduceerd met respect voor mens, dier en milieu. Watertechnologie kan daarbij enorm belangrijk zijn. Dat de WaterCampus en de Dairy Campus fysiek zo dicht bij elkaar liggen is dan een groot voordeel."

Kees de Koning

“respect voor mens, dier en milieu”

Juliette Douglas

Van matchseeking naar matchmaking

Een sterk idee verdient optimale aandacht. Daarom helpt de Water Alliance ondernemers om business contacten te leggen in binnen- en buitenland. Hoe? Met netwerken, beurspresentaties en cross sectorale bijeenkomsten. De inspanningen hebben in de achterliggende jaren tot mooie resultaten geleid. En dit is nog maar het begin...

meet & greet

“Events en beurzen zijn een belangrijk onderdeel van onze kerntaak”, zegt Juliette Douglas, de gedreven marketing manager van de Water Alliance. “Daarbij ondersteunen we onze partners bij hun nationale en internationale netwerken en profilering. We zoeken daarbij veel samenwerking. Met organisaties zoals het Netherlands Water Partnership (NWP) en Envaqua (voormalig VLM en AquaNL) verzorgen we bijvoorbeeld beurspresentaties op de belangrijke nationale en internationale beurzen. Voorbeelden? Denk aan de Aqua Nederland vakbeurs in Gorinchem, Singapore International Water Week (SIWW), IFAT München, Aquatech Amsterdam het Wereld Water Forum Marseille en de beurs Weftec in New Orleans.” Het doel is tweeledig, zo vervolgt Douglas. “We helpen bedrijven uit ons netwerk met hun internationalisering én we verbinden de WaterCampus als watertechnologie hotspot met andere waterhubs in de wereld. Bijvoorbeeld in Singapore.”

Die wens om te verbinden komt van twee kanten, zo blijkt. Zo is er meerdere malen

per jaar bezoek van Singaporese bedrijven en organisaties. Douglas: “Dat geeft aan dat de WaterCampus Leeuwarden in de wereld meer en meer wordt gezien als hart van de Europese watertechnologiehubs. We merken dat het daardoor gemakkelijker wordt om demonstraties en andere activiteiten voor onze leden te arrangeren. Bij inkomende missies streven we er overigens altijd naar om ledenbedrijven met relevante technologie aan te laten haken bij dergelijke missies. Daarom vragen we vooraf aan een inkomende delegatie altijd naar de issues die er spelen in het land van herkomst.”

“de WaterCampus als hart van de Europese watertechnologiehubs”

meet & greet

Vijf jaar presenteren, informeren, inspireren, netwerken en matchmaken.

Goede keuze

Ondertussen hebben al diverse bedrijven goede ervaringen opgedaan met het intermediairschap van de Water Alliance op het gebied van matchmaking. Eén van die bedrijven is Biotrack uit Leeuwarden. “Wij zijn in 2013 mee geweest met een missie naar Canada van de Water Alliance”, zegt CEO Gerard Schouten. “Verder waren we aanwezig bij een inkomende missie uit Canada. Uit beide gebeurtenissen zijn goede contacten ontstaan, die hebben geleid tot de eerste concrete opdrachten.”

Canada

Canada is één van de landen waarmee de Water Alliance inmiddels intensieve contacten heeft gelegd. Volgens Henk ten Wolde, de afgelopen jaren Trade Commissioner van het Netherlands Trade Office van het Nederlands Consulaat in Alberta, is dat een goede keuze. “Het land is ruim 240 keer groter dan Nederland en heeft veel grondstoffen. Canadezen zijn experts in het winnen van deze grondstoffen, maar kunnen van ons Nederlanders leren hoe ze het op de markt kunnen brengen en hoe ze waarde kunnen toevoegen aan deze grondstoffen. Verder kent Canada een stabiele economie. Gedurende de economische recessie van de afgelopen jaren werd het land vaak gebruikt als voorbeeld voor andere landen om de economische neergang

tegen te gaan. Vanwege de grote olie industrie, heeft de provincie Alberta een prominente rol in de economische groei van Canada in zijn geheel. In Alberta wil de overheid investeren in verschillende sectoren. Dat maakt het voor Nederlandse bedrijven, bijvoorbeeld in de watertechnologie, interessant om te kijken naar mogelijkheden om hun vleugels uit te slaan naar Canada.”

Publiciteit

Ook BlueLeg Monitor is zeer te spreken over de communicatie- en promotiekracht van de Water Alliance. Het bedrijf uit Sneek won de eerste editie van de Water Alliance Innovation Stimulation Award (WIS) in 2014. Dat gebeurde tijdens WaterLink, het ‘Meet & Greet Event’ dat de Water Alliance sinds een aantal jaren in het WTC Leeuwarden organiseert. “Door de publiciteit rond de WIS Award werden we door de media benaderd voor interviews en werden we gevraagd om deel te nemen aan workshops en conferenties op het gebied van waterkwaliteit”, zegt Hans Wouters, partner van het innovatieve bedrijf uit de Waterpoortstad. “Als ik nu met een waterkwaliteitsbeheerder contact opneem, hoef ik niet meer uit te leggen wie we zijn.” De prijs bestond onder andere uit de gratis deelname aan een buitenlandse beurs naar keuze. Die keuze viel op de Singapore International Water Week. Hans Wouters: “Zonder de prijs zouden we daar als klein bedrijf nooit naar toe zijn gegaan. Enige weken daarvoor hadden we op de Duitse IFAT-vakbeurs in München gesproken met een delegatie van het Singaporese waterbedrijf PUB, ook weer door bemiddeling van de Water Alliance. De PUB is zeer geïnteresseerd in onze technologie.”

Hans Wouters

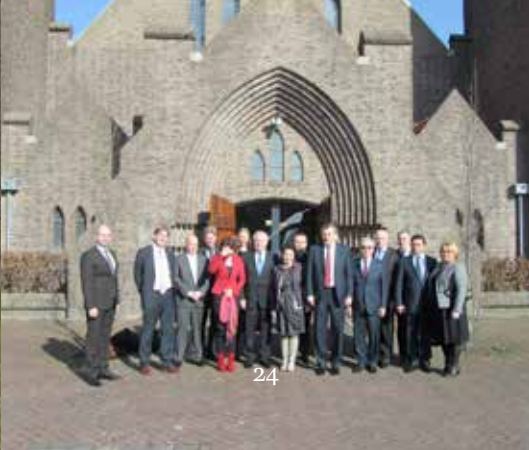
“ik hoef
niet meer
uit te leggen
wie we zijn”

Noot van de redactie: internationale matchmaking is een onophoudelijk proces. Zo wist een consortium van Nederlandse bedrijven vlak voor het ter perse gaan van dit boek onder begeleiding van de Water Alliance een overeenkomst te sluiten voor samenwerking met Akron Water Supply (Ohio, VS). Voor een actuele update: lees het magazine WaterProof of volg www.wateralliance.nl

“goede contacten leiden tot concrete, opdrachten”

Gerard Schouten, Biotrack

China
Russia
Canada
Singapore
South Korea
South Africa
greetings from
The Netherlands
New Orleans
Switzerland
Melbourne
Munich
Latvia
Berlin
Brasil

van idee naar business

Met de oplevering van de nieuwe en smaakvolle huisvesting van Wetsus (European centre of excellence for sustainable water technology) werd in 2015 treffend de groei van WaterCampus Leeuwarden gemarkeerd. Een Campus, waar behalve het spraakmakende nieuwe gebouw ook het science center Johannes de Doper staat (waar onder andere de kantoren van de Water Alliance, het CEW en tal van bedrijven zijn gevestigd) en waar samen met Hogeschool Van Hall Larenstein ook het Waterapplicatiecentrum (WAC) is te vinden. Wie zijn de bewoners van dit opmerkelijke complex? Waar werken ze aan? En welke creatieve geesten zijn verantwoordelijk voor de opmerkelijke nieuwbouw? Een korte journalistieke rondgang.

Zoals gezegd: de WaterCampus is een groot complex in Leeuwarden. Hier, maar ook op diverse andere locaties in Nederland, wordt hard gewerkt om van ideeën concrete business te maken. De WaterCampus bestaat uit diverse gebouwen, die volop omgeven door groen zijn gebouwd aan de oevers van het eigenwijze stadsriviertje 'de Potmarge'. Aan de noordoever van dat riviertje is sinds kort de uitbreiding van de WaterCampus te bewonderen. Een opmerkelijk stuk architectuur uit de koker van GEAR, een coöperatie van vier architectenbureaus uit Friesland: TWA Architecten, AchterboschZantman Architecten, Borren Staalenhoef Architecten en Jelle de Jong Architecten. GEAR (het Friese woord voor 'samen') positioneert zichzelf als

een ideeënfabriek die werkt aan regionale vraagstukken op het gebied van ruimtelijke ordening, stedenbouw en architectuur. "Leeuwarden heeft de ambitie om dé Europese hoofdstad op het gebied van watertechnologie te worden", zegt Bart Zantman. "Gevraagd werd een eco-icoon te ontwerpen: een gebouw dat watertechnologie verbeeldt en verkoopt. Tegelijk vonden we dat het gebouw moest passen aan de oever van de rivier de Potmarge met haar rietkragen, wilgen en bejaarde fruitbomen. In de dicht bebouwde stad is de groene meanderende zone van grote waarde. Niet alleen als rustpunt, maar ook als monument van cultuurhistorie." Deze twee ogenschijnlijk tegenstrijdige wensen zijn volgens zijn collega-architect Doeke van Wieren verenigt in een gebouw dat verwijst naar

de aard van de plek, het gebruik, de gebruiker en het duurzame karakter van het gebouw. “Dit is zichtbaar in de verschillende golven in de gevel, in het meanderende water met de rietkragen in het landschapsplan en in de vloeiende vormen van het atrium en de vele details in het interieur. Het gebouw valt op door z’n vorm, terwijl het qua kleur en sfeer aansluit bij de omgeving.”

Het ontwerp van de Friese architecten is ondertussen in brede kring met applaus ontvangen. Geprezen worden bijvoorbeeld de beeldbepalende golven, die het gebouw een liquide karakter geven, waardoor het herkenbaar is als boegbeeld van de WaterCampus. In het gebouw zijn laboratoria en kantoren gecreëerd. Een atrium, dat licht en lucht geeft in het hart van het gebouw, vormt de centrale ontmoetingsplek: een driedimensionaal kruispunt van zichtassen,

bruggen en overlegplekken. Er is gebruik gemaakt van hernieuwbare materialen, het gebouw is flexibel en demontabel. Voor het energiesysteem is gekozen voor een aansluiting op het biogasnet van het Wetterskip voor de verwarming. Hiermee wordt warmte op een duurzame manier opgewekt en aangesloten op lokale voorzieningen. Dit creëert de mogelijkheid om eventuele toekomstige duurzame warmtetechnieken aan te sluiten zonder grote desinvesteringen. Een hybride koelsysteem zorgt voor de koeling. Hierbij wordt zolang mogelijk gekoeld door het vernevelen van water (zogenaamde adiabatische koeling, red.) en pas bij hoge buitentemperaturen hoeft over te worden gestapt op conventionele systemen. Het oog voor duurzaamheid leverde eind 2014 het BREEAM-NL excellent ontwerpcertificaat op.

“het gebouw valt op door z’n vorm, terwijl het qua kleur en sfeer aansluit bij de omgeving”

foto's: Laurens Aaij >

Doeke van Wieren

Bart Zantman

Johannes Boonstra

Gerard Adema

Groeiambities

Wetsus is de hoofdgebruiker van het nieuwe gebouw, waarin ook andere watertechnologie gerelateerde bedrijven en organisaties zijn gehuisvest zoals de Aqua Nirvana Foundation (ANF), een investeringsmaatschappij uit Noorwegen. ANF investeert in duurzame watertechnologieën. Het is hard gegaan voor Wetsus. En: zakelijk directeur Johannes Boonstra heeft gelijk gekregen. In een interview met het magazine Kijk op het Noorden, bij de start van Wetsus twaalf jaar geleden, zei hij: “De vestiging in Friesland lijkt voor sommigen onlogisch, maar eigenlijk is het heel vanzelfsprekend. De waterbehandelingssector is van oudsher namelijk al geconcentreerd in Friesland, omdat hier relatief gezien de meeste bedrijven in die branche zijn gevestigd.” Ondertussen is Wetsus uitgegroeid tot European centre of excellence for sustainable watertechnology. Een organisatie die bijna honderd internationale bedrijven en bijna twintig universiteiten samenbrengt ten behoeve van innovaties in waterbehandeling. Johannes Boonstra: “Verder heeft Wetsus inmiddels diverse bedrijven voortgebracht, zijn we de grootste universitaire instelling van Friesland en is Leeuwarden uitgegroeid tot Capital of Watertechnology. Met de gerealiseerde uitbreiding kunnen onze groeiambities verder worden verwezenlijkt.”

Kennisontwikkeling en ervaring

Ook het Centre of Expertise Water Technology (CEW) is nauw verbonden met de WaterCampus. “De WaterCampus is het knooppunt van watertechnologie in Nederland”, zegt CEW directeur Gerard Adema. “Hiermee wordt een omgeving gecreëerd waar jonge onderzoekers, ondernemers en het bedrijfsleven elkaar kunnen

vinden. Maar waar ook studenten talent, kennis, ondernemerschap en ervaring met elkaar kunnen delen.”

Nederland telt twintig HBO Centres of Expertise (naast diverse MBO Centra voor Innovatief Vakmanschap). Deze publiekprivate samenwerkingsverbanden zoeken aansluiting op de regionale kennisinfrastructuur door zich te richten op een sterk vertegenwoordigde topsector. Eén van die sectoren is water. Adema: “Kennisdelen is een leerproces, maar de voordelen liggen voor het oprapen. Bedrijven kunnen via het CEW en onze goedopgeleide studenten gemakkelijk en efficiënt toegepast onderzoek verrichten. Een marktintroductie kan daarmee vaak aanzienlijk worden versneld.” In de achterliggende jaren wisten al veel bedrijven en organisaties de weg naar het CEW te vinden. Adema noemt een paar voorbeelden. “Feycon, Magneto Special Anodes, Wetterskip Fryslân en vrij recent het Britse bedrijf HAPSS Ltd. Zij hebben ons in de arm genomen ter ondersteuning van hun product- en marktontwikkeling. In opdracht van HAPSS doen we onderzoek naar een in de USA gepatenteerde technologie voor thermische desinfectie. Dat gebeurt op de demosite van het Antonius Ziekenhuis in Sneek.”

Kennisontwikkeling en ervaring zijn hard nodig, benadrukt Adema. “De wereld vraagt om oplossingen op het gebied van watertechnologie. Er zijn nog steeds mensen in de wereld die geen toegang hebben tot voldoende en schoon drinkwater. Er ligt een (water)rijke toekomst voor studenten want de wereld heeft water nodig en mensen die daar verstand van hebben.”

“de WaterCampus is hét knooppunt van watertechnologie in Nederland”

“ieder mens
heeft recht
op schoon,
drinkwater”

MBO-HBO-WO

Richt het CEW zich op het HBO, een andere bewoner van de WaterCampus, het Centrum voor Innovatief Vakmanschap (CIV), heeft het MBO als aandachtsgebied. Dat betekent dat de WaterCampus de complete leerlijn (MBO-HBO-WO) op het gebied van water gerelateerde opleidingen aanbiedt. Het CIV is een samenwerkingsverband tussen Friesland College en Nordwin College. “Een toekenning als CIV krijg je niet zo maar van het ministerie”, zegt voormalig directeur Peet Ferwerda. “Wij zijn de enige in Nederland op het gebied van watertechnologie en watermanagement. Dat is een snel groeiende branche, waar steeds meer behoefte is aan uitvoerend personeel dat goed is opgeleid en innovatief is ingesteld. Daar kunnen wij voor zorgen.” Het CIV richt zich op MBO functies in de waterbranche. Bij drinkwaterbedrijven, waterschappen en laboratoria, maar ook in de toeleverende industrie, zoals de maakindustrie en installateursbedrijven en in de afnemende industrie, zoals de bedrijven in de food sector en tuinbouw. Ferwerda: “Het gaat om de opleidingen van technici, analisten, laboranten, beheerders, operators en servicetechnici in de (proces)techniek, laboratoriumtechniek, watermanagement en waterbeheer. Doel is zowel dagonderwijs als deeltijdonderwijs kwalitatief te verbeteren en optimaal te laten aansluiten bij de laatste technologische en technische ontwikkelingen. Daarnaast wordt een community of knowledge and practice ingericht, met als doel een landelijk kennis- en ervaringsnetwerk te vormen voor MBO opleiders en bedrijven in de waterbranche en tevens een ontwikkelplaats voor nieuw onderwijs en nieuwe onderwijsmiddelen, denk aan MBO-minoren watertechnologie voor technische en groene opleidingen.”

Spin in het web

Bij het vertalen van kennis naar business is een goede fysieke plek zoals de WaterCampus van grote betekenis, vindt Hein Molenkamp, directeur van de Water Alliance, het samenwerkingsverband van overheid, kennisinstellingen en bedrijven. “De WaterCampus vormt de fysieke kern, waar tal van faciliteiten zijn voor onderzoek, educatie en bedrijvigheid. Maar als netwerkorganisatie en als verbinder gaan we nog iets verder: samen met andere partijen op de WaterCampus helpen we bedrijven de stap te maken van een goed idee naar het vermarkten ervan. Dat doen we onder andere door matchmaking: het organiseren van bijeenkomsten (bijvoorbeeld op de WaterCampus), deelname aan internationale beurzen en het bieden van ondersteuning op het gebied van marketing, PR en lobby.” Molenkamp weet waar hij over praat. Voordat hij directeur werd van de Water Alliance was hij vele jaren betrokken bij de commerciële activiteiten van Paques in Balk. “Door bemiddeling, promotie en lobby willen wij, als spin in het internationale waterweb, watertechnologiebedrijven helpen hun innovaties en ideeën naar de markt te brengen. ‘Stroomversnellingen’, daar gaat het om.” En dan, na een korte adempauze: “Wereldwijd hebben ongeveer 780 miljoen mensen geen toegang tot veilig drinkwater. En elk jaar sterven er 3 miljoen jonge kinderen aan ziektes te wijten aan een slechte toegang tot water, sanitaire voorzieningen en hygiëne. Er valt dus wel wat te doen. Gelukkig groeit de watertechnologiebranche wereldwijd. En ook op de WaterCampus Leeuwarden doen bedrijven onderzoek naar oplossingen op het gebied van onder andere drinkwaterproductie en afvalwaterzuivering. Dat is niet alleen goed voor het welzijn van mensen; er liggen ook economische kansen.”

“tal van faciliteiten voor onderzoek, educatie en bedrijvigheid”

Hein Molenkamp

Erik Wildeboer

Peter Bulsing

Waterapplicatiecentrum

Voordat die economische kansen gegrepen kunnen worden doorlopen ideeën en innovaties een proces (zie ook de illustratie van de ‘watertechnologie innovatieketen’, direct na dit artikel, red.). Een onderdeel van dat proces is grootschalig onderzoek en testen. Dat kan bij het Waterapplicatiecentrum (WAC), dat ook op de WaterCampus is gevestigd, zo vertelt directeur Bob van Bijnen. Het WAC biedt maar liefst twaalfhonderd vierkante meter geheel geoutilleerde laboratoria. Bedrijven - groot en klein - kunnen hier allerlei soorten onderzoek laten uitvoeren. Naast deze uitstekende infrastructuur biedt het WAC technische ondersteuning voor het bouwen en onderhouden van proefopstellingen, analyse-ondersteuning, inkoop, service en veiligheid. “Het grote voordeel van het WAC is dat bedrijven, organisaties en instellingen hier terecht kunnen die zelf niet over faciliteiten beschikken om grootschalig onderzoek te verrichten”, aldus Van Bijnen. “Er zijn geen investeringen nodig; je kunt vrijwel direct aan de slag. Dit kan bedrijven, met name uit het MKB, enorm helpen om sneller de weg naar marktintroducties van nieuwe producten of toepassingen af te leggen.”

Ondernemerschap

Naast onderzoek, marketing en onderwijs wordt het DNA van de WaterCampus bepaald door ondernemerschap. Eén van de bedrijven die op de campus zijn gehuisvest is Berghof Membrane Technology. Het hoofdkantoor van deze business unit van de Duitse Berghof Group

is sinds een aantal jaren gevestigd in Leeuwarden. Volgens managing director Erik Wildeboer is de WaterCampus een inspirerende uitvalsbasis. “Je vindt hier een totaalaanbod”, zegt hij. “Van onderzoek tot ondersteuning bij het vermarkten van watertechnologieproducten. Dat maakt het logisch dat wij hier zijn gevestigd.” Zijn bedrijf is in de achterliggende jaren fors gegroeid. Groei die in zijn optiek niet alleen is te danken aan de combinatie van Duitse degelijkheid en Nederlandse creativiteit, maar ook aan de samenwerking met de andere bedrijven van de Berghof Group en samenwerking op de WaterCampus. “Door samen te werken kunnen we een volledig pakket aanbieden en innovatieve ideeën sneller oppakken en ontwikkelen. Ook de samenwerking met partijen op de WaterCampus brengt je verder.”

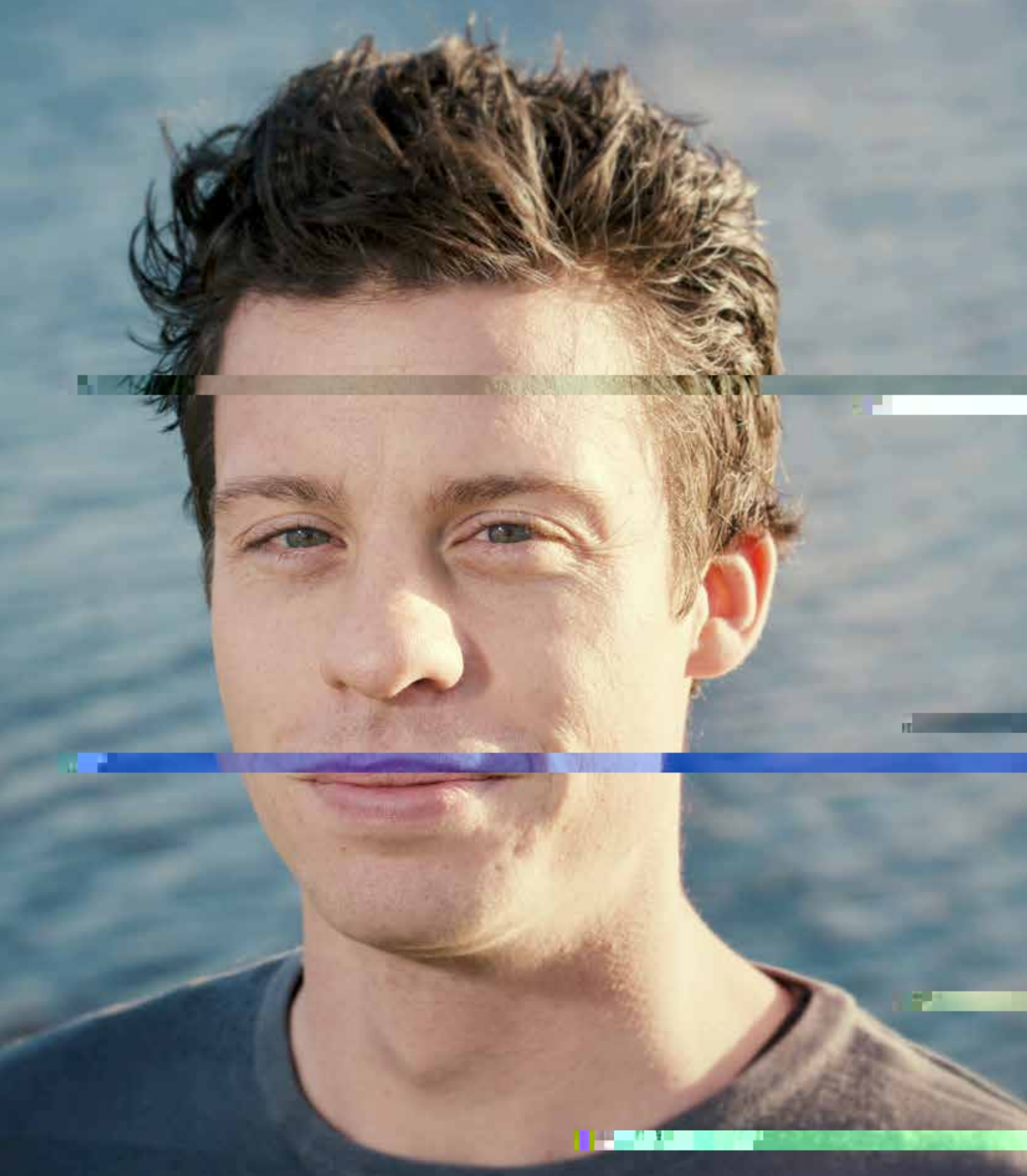
Schoon drinkwater

Een ander bedrijf dat in Leeuwarden is neergestreken is Bucon Industries. Het bedrijf (oorspronkelijk gevestigd in Rijswijk) heeft sinds de start in 2001 naam gemaakt met een aantal internationale innovaties op het gebied van drinkwater, afvalwater en wateropslag. Vanuit Leeuwarden wil men via de werkmaatschappij Dutch Water Partners (DWP) verdere groei realiseren in omzet en werkgelegenheid. Dit met name bij de activiteiten op het gebied van drinkwatersystemen. “Voor ons heeft deze regio een grote toegevoegde waarde”, zegt directeur Peter Bulsing. “Je opereert hier in het centrum van de watertechnologie.” Het zijn woorden waar

“Je opereert hier in het centrum van de water, technologie”

Bob van Bijnen, WAC

Joost Edens, DMT

Tobias Strating zich helemaal in kan vinden. Tijdens zijn studie milieukunde aan Van Hall Larenstein (gehuisvest op de WaterCampus in Leeuwarden) ontdekte hij de duurzame mogelijkheden van het 3D printen, bijvoorbeeld in combinatie met klei. Het resulteerde in de start van zijn eigen bedrijf. Vanaf de WaterCampus runt hij nu het eenmansbedrijf SymbioShape ('Sustainable 3D printing for consumer, business and education').

"Ieder mens heeft recht op schoon drinkwater", stelt hij. "Toch is de werkelijkheid dat er nog altijd mensen zijn die niet over deze basisvoorziening kunnen beschikken. En die het noodgedwongen moeten doen met vervuild water. Ik vroeg me af: hoe kan ik als milieukundige een steentje bijdragen aan het reduceren van het waterprobleem? Mijn denkwerk én dat van mijn docent watertechnologie Leo Groendijk (en boegbeeld van de stichting Water for Everyone, HD) resulteerde vervolgens in het keramisch waterfilter project. Ziekmakende stoffen in water worden met behulp van een keramisch waterfilter verwijderd. En weet je wat grappig is? Het is een eeuwenoude methode. De Oude Egyptenaren deden het al."

State of the art

Ook het Jouster milieutechnologiebedrijf DMT opende eind oktober 2014 een vestiging op de WaterCampus. De uitbreiding van het Friese bedrijf is een gevolg van de sterke internationale groei die het bedrijf DMT de afgelopen jaren doormaakte. Die groei brengt een grotere vraag en nieuwe mogelijkheden met zich mee. Joost Edens, manager Water Division DMT Environmental Technology: "Wij zetten ons met water- en biogaszuiveringen in voor een groene en welvarende toekomst. Dit zijn sterk ontwikkelende en internationale markten. De opening van het tweede kantoor op de WaterCampus is daarom een logische keuze, aangezien we hier beter toegang hebben tot een breder netwerk, state of the art onderzoeksmogelijkheden en ondersteuning op het gebied van business development zoals bijvoorbeeld de Water Alliance die biedt."

Groei

Twee bedrijven die ooit zijn gestart op de WaterCampus, daar de basis hebben gelegd voor hun succes en als gevolg van hun groei ondertussen zijn uitgevlogen, zijn Capilix en Red Stack. Capilix ontwikkelde een technologie waarmee razendsnel de kwaliteit van het drinkwater op tien stoffen gecontroleerd kan worden. Het is belangrijke informatie voor bijvoorbeeld de papierindustrie, de afvalwaterzuivering, de glastuinbouw en de biogassector, die met deze input tevens hun rendementen kunnen verbeteren. De NOM, de investerings- en ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland, ondersteunde het bedrijf vanaf de start in 2008 tot 2012, het jaar waarin het belang van de NOM in Capilix is overgenomen door het internationaal opererende concern Metrohm. "We hebben ons voorspoedig kunnen ontwikkelen op de WaterCampus", zegt Evert van de Werfhorst, CEO van Capilix. "Het heeft geleid tot nieuwe stappen en daarmee een nieuwe fase." Ook Red Stack heeft zijn vleugels uitgeslagen. Het allereerste spin-off bedrijf van Wetsus richt zich op het ontwikkelen, opschalen en vermarkten van de Blue Energy technologie, waarmee uit zout water stroom kan worden opgewekt. Op de Afsluitdijk loopt inmiddels een pilot, die tot 2016 en mogelijk 2017 zal duren.

"Het gaat in eerste instantie om het verbeteren van de membranen, om het terugbrengen van kosten en het in kaart brengen van de milieueffecten", aldus directeur Rik Siebers. Om de noodzakelijke stappen voorwaarts te maken, ging zijn bedrijf in zee met een tweetal investeerders. "Op de WaterCampus is de basis gelegd voor wat we nu aan het uitrollen zijn. De belangstelling van investeerders bevestigt dat we goed bezig zijn."

"we zetten ons in voor een groene, welvarende toekomst"

de water technologie innovatie keten

De WaterCampus vormt de fysieke kern van een bijzondere innovatieketen voor watertechnologie. Die keten voert van idee naar business. Bedrijven, overheden en kennisinstellingen kunnen ideeën ontwikkelen, onderzoeken, testen, installeren, demonstreren en doorontwikkelen. Gedreven door het idee dat door innovatieve technologieën nieuwe oplossingen ontstaan en ook: nieuwe markten.

matchmaking

cooperation

launching customer

business

export

market demand

ideas

research

water application center

demo sites

de mix

Vijf jaar Water Alliance betekent ook: vijf jaar communiceren. Belangrijke pijlers daarbij zijn het magazine WaterProof, de productie van filmportretten en last but not least het jaarlijkse evenement WaterLink. Inspirerende sprekers, innovatieve ideeën, interessante workshops, netwerken in informele sfeer en vooral ook entertainment: dat is waar dit symposium zich de afgelopen jaren mee onderscheidt. Een evenement waarmee Water Alliance laat zien dat zakendoen en ontspanning heel goed samengaan. Sterker: waarschijnlijk is het juist en vooral die unieke mix van informeren, inspireren, netwerken en entertainment die er voor zorgt dat het evenement in het WTC Leeuwarden in korte tijd is uitgegroeid tot een begrip in Nederland. Een event dat overigens niets anders is dan een onderdeel van een doordachte communicatiemix. Marketing manager Juliette Douglas legt kort uit hoe dat werkt.

“Je kunt WaterLink niet los zien van de andere onderdelen van onze communicatiemix”, stelt de marketeer, die de kneepjes van het marketing en matchmaking-vak leerde in de uitzendbranche en nu al weer meerdere jaren de Water Alliance positioneert. “Belangrijke pijlers in die mix zijn ons magazine WaterProof, onze website, beursbezoek en het symposium WaterLink. Verder zetten we zwaar in op film, omdat we geloven in de toekomst van videomarketing. Het is een mix waarmee we diverse doelgroepen willen bereiken. Bij alles wat we doen denken we vanzelfsprekend aan die doelgroepen.”

De Mix

En zo ontstond een mix waarbij diverse communicatiemiddelen een specifieke rol hebben. Douglas: “De website dient als algemeen visitekaartje voor alle doelgroepen. Natuurlijk dient de site als informatiebron. Maar het is ook een portaal waarmee de bezoeker snel bij alle filmpjes komt die wij inzetten. Het magazine WaterProof is het offline vlaggenschip als het gaat om internationale storytelling (inspirerende verhalen over bedrijven in de sector, red.); beursbezoek zetten

we in voor nationale en internationale matchmaking en het symposium WaterLink hebben we opgezet met als doel om op één dag diverse thema's centraal te kunnen stellen, kennis te delen en daar dan aantrekkelijke meet and greet-momenten aan vast te koppelen. We beschouwen dat evenement als een pareltje in onze mix. Het is vrij uniek dat je op een dag zoveel bijzondere sprekers en workshops kunt meemaken. En passant krijg je nog een topact te zien op het gebied van entertainment, waarbij we er volgens mij goed in slagen om dat ook inhoudelijk te laten aansluiten bij het programma. En verder is de sfeer geweldig, met een prachtige locatie, goede catering en veel vertier. We laten er echt mee zien dat zakendoen in de watertechnologiebranche best wel een feestje kan zijn.”

Meer over eerdere edities van WaterLink op www.wateralliance.nl

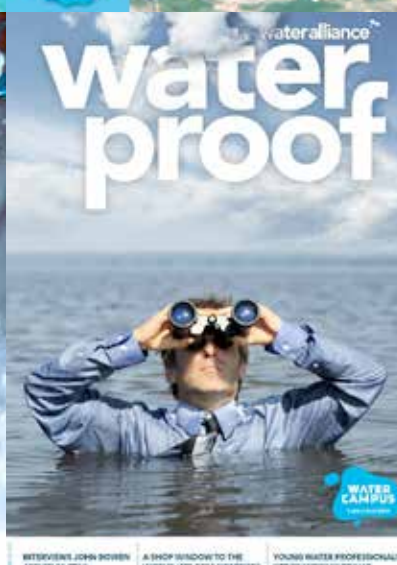
[www.twitter.com/
waterallianceNL](http://www.twitter.com/waterallianceNL)

[www.facebook.com/
waterallianceNL](http://www.facebook.com/waterallianceNL)

[www.linkedin.com/
company/water-alliance](http://www.linkedin.com/company/water-alliance)

[http://www.youtube.
com/waterallianceni](http://www.youtube.com/waterallianceni)

“het magazine WaterProof is het **offline** vlaggenschip als het gaat om internationale storytelling”

“film- en videomarketing; het **online** communicatie- middel van de toekomst”

(Beelden: 'stills' uit films, gemaakt in opdracht van de Water Alliance.)

Demosites: sleutelrol bij het innovatie ecosysteem

zien is geloven

Van Singapore tot Israël en de Verenigde Staten; overal zijn ze onder de indruk van de demosites van de WaterCampus. Dat is ook wel begrijpelijk. Nergens ter wereld bevindt zich een vergelijkbare groep testfaciliteiten voor uitvindingen op het gebied van watertechnologie. De Water Alliance helpt bij de promotie van de demosites. Hoe is het concept ontstaan? En waar zitten ze? Een korte route langs betrokkenen.

De demosite vormt een belangrijke schakel in het innovatie-ecosysteem. Als een goed idee na onderzoek en laboradumstudie opgeschaald kan worden, kunnen op een demosite grootschalige proeven plaatsvinden. Met deze laatste stap wordt een uitvinding optimaal geprepareerd voor de markt. Een demosite is 365 dagen per jaar, 24 uur per dag toegankelijk. Het is als het ware 'plug and play' aan te sluiten, waardoor er voor de gebruiker geen kostbare tijd verloren gaat aan het doorlopen van allerlei procedures rondom bijvoorbeeld milieuvergunningen. Er zijn per locatie meerdere plekken beschikbaar voor containers met veelal proefopstellingen.

Baanbrekend

We gaan terug in de nog jonge geschiedenis van de WaterCampus en komen in het jaar 2008. De eerste demosite wordt in gebruik genomen. Op WetSalt in Harlingen concentreren onderzoekers zich op zeewaterontzouting. Er volgen nog vier: SenTec in Glimmen (sensorontwikkeling), Wetterskip Fryslân in

Leeuwarden (rioolwaterzuivering), Vitens in Noord Bergum (drinkwateronderzoek) en het Antonius Ziekenhuis in Sneek (ziekenhuis-afvalwaterzuivering). Baanbrekende uitvindingen zijn hier al van de grond gekomen, zoals sensoren voor het snel meten van microbiologie, membranenreiniging met gasballetjes en duurzame zuivering van afvalwater.

Ondersteuning

De Water Alliance ondersteunt de eigenaren bij het promoten van hun demosite. Op verschillende manieren worden de locaties, faciliteiten en succesverhalen onder de aandacht gebracht. Bijvoorbeeld op de Water Alliance-website, via artikelen in het magazine WaterProof en tijdens lezingen op (inter)nationale congressen en beurzen. Daarnaast kunnen onderzoekers door de Water Alliance worden geholpen bij het vinden van co-financiers voor hun test.

Op maandag 1 september 2014 heeft Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, Wilma Mansfeld (in zwart) de Demosite voor de behandeling van afvalwater van het Antonius Ziekenhuis in Sneek geopend.

‘de magneet is geactiveerd’

Alex Berhиту van de Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij (NOM) is tevens Manager Business Development bij Water Alliance. Samen met de betrokkenen bij de demosites werkt hij aan de ontwikkeling van de sites. Hieronder zijn relaas.

“Wereldwijd kijkt men likkebaardend naar onze demosites. Op sommige plekken probeert men ze te kopiëren. Maar zo makkelijk is het niet. Het gaat om het totaalplaatje. De demosites zijn bij de WaterCampus onderdeel van het innovatie ecosysteem. Hier hebben we ruim tien jaar aan gewerkt. Met slechts één radertje gaat het wiel niet draaien. Onze voorsprong blijven we de komende tijd dus houden.

De demosites zijn zeer belangrijk voor het vermarkten van een uitvinding. Regelmatig komen er geïnteresseerde klanten kijken. Als ze een afspraak hebben bij een onderzoeker gaan ze vaak ook langs bij de andere containers. Dit is één van de voordelen van het concentreren van technologieën op een centrale plek.

De Water Alliance brengt de vijf demosites onder de aandacht. Met veel andere partijen denken we ook na over mogelijke nieuwe locaties. Een demosite moet aan veel voorwaarden voldoen.

Ze moeten bovenal commercieel interessant en complementair aan elkaar zijn. Momenteel kijken we naar de mogelijkheden voor een demosite voor de sector van de melkveehouderij.

Toen ik in 2009 begon bij de Water Alliance was het lastig om ‘buitenstaanders’ warm te maken voor het innovatie-ecosysteem, waarin de demosites een belangrijke rol spelen. Maar als je dingen goed doet, ontstaat er vanzelf een aantrekkingskracht.

Potentiële klanten en prominente gasten komen nu uit zichzelf naar de WaterCampus, waarbij voor de meesten een bezoek aan een demosite bijna vanzelfsprekend is. De magneet is geactiveerd. De volgende stap is de komst van buitenlandse bedrijven. Als ze gebruik gaan maken van een demosite is een permanente vestiging in Friesland niet ver meer weg. Dit is natuurlijk erg goed voor de regionale economie.”

“onze voorsprong blijven we de komende tijd dus houden”

Alex Berhita

demosites in woord en beeld

“Nergens ter wereld bevindt zich een vergelijkbare groep testfaciliteiten voor het opschalen en demonstreren van innovaties op het gebied van watertechnologie.”

Vitenens

Focus: Drinkwateronderzoek
Sinds: 2011
Plaats: Noordbergum

“Wij vinden dat de Water Alliance een mooi doel nastreeft: het wereldwijd vermarkten van de aanwezige waterkennis, -innovatie en -ervaring vanuit heel Nederland. Een unieke component in deze propositie is de set aan demosites.”

Erik Driessen Vitenens

Wetsalt

Focus: Zeewaterontzouting
Sinds: 2008
Plaats: Harlingen

“Als ik van een bedrijf hoor dat onderzoek op de demosite in twee maanden meer heeft opgeleverd dan een jaar onderzoek in het lab, is het duidelijk dat demosites een belangrijke rol vervullen in de innovatie-keten. De Water Alliance brengt keer op keer in binnen- en buitenland deze unieke demosites onder de aandacht en vervult daarmee

Sentec

Focus: Sensorontwikkeling

Sinds: 2010

Plaats: Glimmen

“Het SenTeC (Sensoren Test Centrum) biedt een testomgeving voor het ontwikkelen en toepassen van sensortechnologie ten behoeve van drinkwaterproductie. De demosite was belangrijk voor het project SAWA (Sensors And Water), waarin sensoren voor het meten van waterkwaliteit in korte tijd marktrijp zijn gemaakt. De demosite is net zo veilig als het lab. Toch vindt het onderzoek plaats in een praktijkomgeving. De Water Alliance is de grote aanjager van demosites. Ook bij kennisverspreiding speelt ze een belangrijke rol, bijvoorbeeld als medeorganisator van internationale congressen.”

Peter van der Maas

Waterlaboratorium Noord (WLN)

Wetterskip Fryslân

Focus: Rioolwaterzuivering

Sinds: 2010

Plaats: Leeuwarden

“Wetterskip Fryslân wil afvalwater zo milieubewust, goedkoop en duurzaam mogelijk schoonmaken. Daarom is het onderzoeken en testen van nieuwe technieken belangrijk. Dit kan snel en efficiënt met een demosite. Bedrijven, kennisinstellingen, waterschappen en de Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA) kunnen bij ons gebruik maken van de faciliteiten van de rioolwaterzuivering. Bedrijven kunnen zo sneller overgaan tot marktintroductie en verkoop.”

Yede van der Kooij Wetterskip Fryslân

Antonius Ziekenhuis

Focus: Afvalwaterzuivering ziekenhuis

Sinds: 2014

Plaats: Sneek

“De gemeente Súdwest Fryslân wil de proeftuin zijn voor watertechnologie. Onze demosite is hiervan een goed voorbeeld. Het is een unieke testlocatie voor het zuiveren van ziekenhuisafvalwater. Er is nog veel onderzoek nodig. De demosite is hierbij van grote waarde. De Water Alliance speelt, als intermediair naar het bedrijfsleven, een belangrijke rol bij het succesvol exploiteren van de demosite.”

Anne van Scheltinga

gemeente Súdwest Fryslân

in de prijzen

“Als ik nu met een waterkwaliteitsbeheerder contact opneem hoef ik niet meer uit te leggen wie we zijn”, zegt Hans Wouters, CEO van het bedrijf BlueLeg Monitor uit Sneek. Toen hij in 2014 de Water Alliance Innovation Stimulation Award (WIS) won kwam er een lading publiciteit over hem heen. Dat heeft inmiddels deuren geopend naar internationale markten. Ook Hydrowashr viel in de prijzen. Zij wonnen in 2015 en ook zij beginnen de PR-effecten van de award al te voelen. Hoe gaat het eigenlijk op dit moment met die winnaars? En wie werden de afgelopen jaren eigenlijk ‘goede tweede’? Welke ambities hebben deze ondernemers? Een korte rondgang langs vier innovatieve watertechnologiebedrijven.

Zoals gezegd; voor een ontmoeting met de kersverse winnaar van de WIS-award 2015 trekken we naar Leeuwarden, waar het jonge bedrijf Hydrowashr zetelt. Het bedrijf ontwikkelde een innovatie waarmee bij toiletbezoek handen met een vooruitstrevende techniek zowel gereinigd als gedroogd worden. En dat in korte tijd, zodat het tegelijkertijd energiezuinig is en weinig water verbruikt. Juryvoorzitter Cees Buisman (Wetenschappelijk directeur Wetsus) liet weten onder de indruk te zijn van de koppeling van functionaliteit en design en noemde ontwerper en directeur Jan Melein daarom de Steve Jobs van de watertechnologiesector. “Deze prijs komt op het juiste moment, want we zijn er nu klaar voor om de commerciële

markt op te gaan”, zei Tineke Willems, die bij afwezigheid van Melein de prijs namens de winnaar in ontvangst nam, tijdens het symposium WaterLink. Het is mooi dat we met deze prijs vertrouwen en heel veel promotionele ondersteuning krijgen.” Directeur Jan Melein later voor de filmcamera’s van Water Alliance: “Ik ben als ondernemer een persoonlijke droom aan het verwezenlijken. En die droom is dat we over tien jaar een fabriek hebben waar veel mensen werken en waar we tienduizenden Hydrowashrs per jaar produceren.”

Jan Melein

“ik ben een persoonlijke droom aan het verwezenlijken”

Rasondernemer

Waar een partij eerste wordt, is er ook een nummer twee. Dat was in 2015 het - ook al Leeuwarder - bedrijf Metalmembranes, van ondernemer Hans-Henk Wolters. Van huis uit chemisch- en procestechnoloog, uitvinder, innovator, netwerker en technaut, maar eigenlijk vooral rasondernemer. Hij heeft meerdere bedrijven, zoals ECM Technologies (gespecialiseerd in innovatieve oplossingen op gebied van het elektrochemisch bewerken van metaal), Sidekick Industries (met als specialiteit het visualiseren van complexe processen en technieken door middel van animatie) en Metalmembranes. “Metalmembranes heeft een methode ontwikkeld om uit metaal keramische membranen te produceren”, legt Wolters uit. “Het metaal wordt via een elektrochemisch proces omgezet in keramisch materiaal. De membranen hebben poriën met een doorsnee van nanometers. De dunne membranen zijn volgens Wolters flexibel, hebben een hoge flux en vervuilen minder snel door er een lichte elektrische spanning op te zetten.”

“metalmem-
branes heeft
een methode
ontwikkeld
om uit metaal
keramische
membranen
te produceren”

Hans-Henk Wolters

A close-up photograph of a metal membrane component. It is a rectangular plate with a central area containing a grid of fine, parallel lines. There are several circular holes around the perimeter of the plate. The metal has a brushed or matte finish.

De WIS Award staat voor **Water Alliance Innovation Stimulation Award**. De prijs wordt jaarlijks door de Water Alliance uitgereikt aan een bedrijf dat zich onderscheidt met een innovatief product op het gebied van watertechnologie. Door deel te nemen krijgen bedrijven de kans zich te presenteren bij evenementen met een hoge attentiewaarde. De winnaar ontvangt ter waarde van 10.000,- euro ondersteuning op het gebied van PR en marketing.

Singapore

Het zijn mooie voorbeelden van bedrijven die recent meededen aan de WIS Award en er al aardig wat publiciteit mee haalden. Vraag is: hoe is het een eerdere winnaar vergaan? Wat zijn hun ervaringen? Daarvoor reizen we af naar Sneek, waar Hans Wouters, CEO van BlueLeg Monitor graag even terugkijkt op de afgelopen anderhalf jaar. “Twee jaar geleden kende nog niemand ons”, vertelt Wouters. “Het is best lastig als je bij waterbeheerders aanklopt met een nieuw product en ze kennen je niet. Door deelname aan de WIS Award hebben we ineens veel naamsbekendheid gekregen en daardoor is het veel makkelijker geworden om contact te leggen met onze potentiële klanten.”

Wat is nu de innovatie waarmee BlueLeg Monitor de WIS wist te winnen? Dat was de IQ Water, een app waarmee je met behulp van je mobiele telefoon waterkwaliteit kunt meten. In de slipstream van alle publiciteit wist BlueLeg Monitor echter ook de zogenaamde ‘WISP-3’ flink onder de aandacht te brengen. Een spectrometer waarmee - aan de hand van een kleuranalyse van het water - heel eenvoudig de aanwezige (blauw)algen, de slibconcentratie, de concentratie gekleurd opgelost organisch materiaal en het doorzicht van het water kan worden gemeten. Het handapparaat oogt als een lasergun en kan in korte tijd heel veel data genereren. De marktkansen zien er gunstig uit, niet in de laatste plaats omdat BlueLeg Monitor zeer actief is als het gaat om het vermarkten van de uitvinding. Zo reisde men in 2014 en gesteund door de Water Alliance onder andere af naar de Singapore International Water Week. Daar bleek het Singaporese waterbedrijf PUB geïnteresseerd. Wouters: “Het bedrijf produceert drinkwater uit oppervlaktewater en beheert daarvoor een aantal zoetwaterreservoirs. Ze zijn dus zeer alert op de waterkwaliteit in die reservoirs. Eerder hadden we deze mensen al ontmoet op de IFAT-beurs in München (elders in dit boek wordt dit al genoemd, red.). Het gevolg van de ontmoeting op de IFAT was dat we in Singapore in staat werden gesteld een workshop en een demonstratie van onze WISP-3 te mogen verzorgen. Door de mensen zelf te laten werken met het apparaat komt de boodschap veel beter over. Vooral de demonstratie aan de rand van Marina Bay in

hartje Singapore was indrukwekkend. Daar kunnen heel goed opdrachten uit voort komen.”

Monsters

Het valt op dat innovaties waarmee op een of andere wijze sneller en gemakkelijker de kwaliteit van water gemeten kan worden het goed doen in de markt. Bedrijven als Capilix en Biotrack - ook lid van de Water Alliance - gooien er hoge ogen mee en ook BlueLeg Monitor en het eerder genoemde Metalmembranes houden zich er mee bezig. En constant worden nieuwe methoden uitgevonden en getest. Zo ontving BlueLeg Monitor in 2015 een subsidie van de provincie Fryslân voor het project ‘EcoWatch’. De Water Alliance zorgde voor de bemiddeling en de begeleiding. Het product is ontwikkeld in samenwerking met WaterInsight BV, Stichting INCAS3 en Waterschap Noorderzijlvest. Hans Wouters: “Met de EcoWatch kan op een kostenverantwoorde manier worden omgegaan met de zoetwatervoorraad en een zo goed mogelijke oppervlaktewaterkwaliteit worden nagestreefd. Het biedt waterbeheerders zoals waterschappen de mogelijkheid om de waterkwaliteit continu te monitoren.” De EcoWatch wordt in de zomer van 2015 getest bij het Paterswoldse meer.

Veel bedrijven die aan de WIS meedoen zijn pro-actief ingesteld en natuurlijk gericht op innoveren. Soms opent dat prettige deuren. Metalmembranes ontving bijvoorbeeld een

subsidie voor het project 'Better Wetter'. Sybrand Metz van het Leeuwarder bedrijf: "Het nemen van monsters van drinkwater en deze vervolgens analyseren in het laboratorium is zeer tijdrovend. Het kan twee dagen tot twee weken duren voor de resultaten bekend zijn. Door de toepassing van onze membranen kan het allemaal in een paar uur."

Drive

Terug naar de WIS. Die award winnen helpt dus, zo blijkt. Maar van bedrijven wordt zelf ook een pro-actieve houding verwacht als het gaat om het veroveren van nieuwe markten. BlueLeg Monitor is daarvan een mooi voorbeeld. Een ander mooi voorbeeld is het bedrijf Pathema. Het Noord-Brabantse bedrijf won in 2014 de tweede prijs van de WIS met de IVG-C CoolWater technologie, een totaaloplossing om koelwater volledig vrij van chemicaliën te beheersen. Directeur Mark Boeren: "Het product combineert alle technieken om een koeltoren of verdampingscondensor op watergebied te exploiteren, zonder chemie en met een laag waterverbruik en een verlaagd energieverbruik." Gevraagd naar de grootste kansen en mogelijkheden voor Pathema, stelt hij: "Wij willen onze industriële doelgroep bedienen

met een hybride model. Het voornemen is om industriële waterbehandeling te verkopen en te verhuren en een implementatie te verzorgen die de klant compleet ontzorgt. Hierdoor kan de industrie koel- en proceswater chemicaliënvrij inzetten en besparen op water en energie. Het zijn producten waarmee de opdrachtgever duurzaam investeert." En zijn grootste drive? "Ik kom uit een ondernemersfamilie, waar vrij denken en kansen benutten hoog in het vaandel worden gedragen. De passie voor onze producten en de kansen voor een duurzamere samenleving zijn voor mij de reden om als ondernemer aan de weg te timmeren en onze technologie naar de markt te brengen. Wij willen helpen de waterschaarste terug te dringen in harmonie met het milieu en met financieel rendement."

Aquatech
Amsterdam

inkomend bezoek van
Israelische Ambassade

Wereldwaterdag Weftec
Chicago

Bezoek
Zweedse
delegatie Lund

IFAT München

5 jaar internationale

Aquatech China, Shanghai
Pollutec
Lyon

Zwitserse
delegatie via
AgentschapNL

SIWW - Singapore
international
Water Week 2014

Aqua Nederland
Vakbeurs

delegatie Alberta Canada,
minister McQueen

Aquatech USA

delegatie Weftec
Ethiopië New Orleans

Watertech
Alberta,
Canada

WaterSquare,
Akron, Ohio

Wasser Berlin

World Water Forum Daegu Wetsus Congres

matchmaking...

Masterclass Marokkaanse
delegatie

Watertechnology

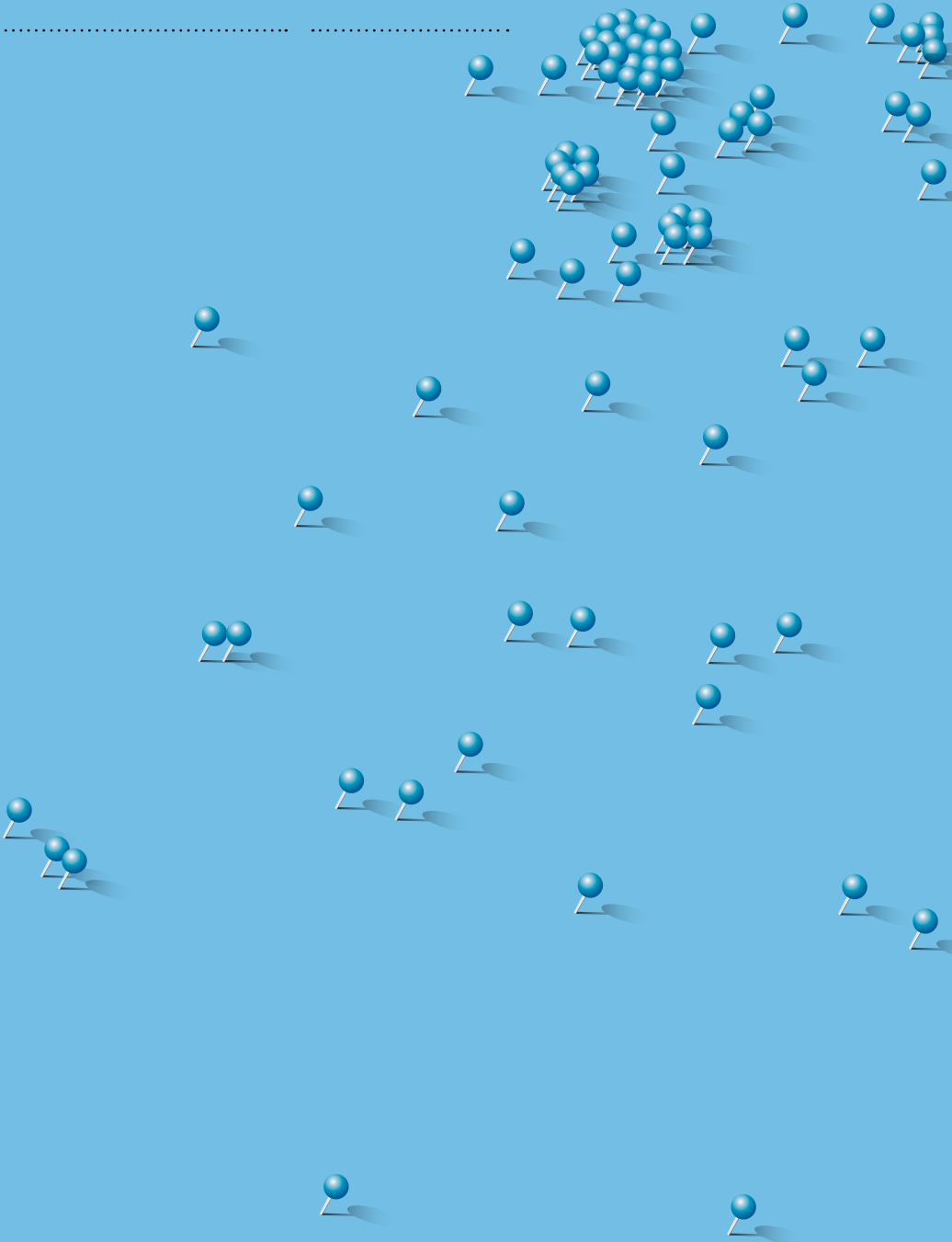
Wetsus delegatie Malta

Mini symposium

Palestijnse Demosites
delegatie

Pollutec

IWA Paris
Lissabon

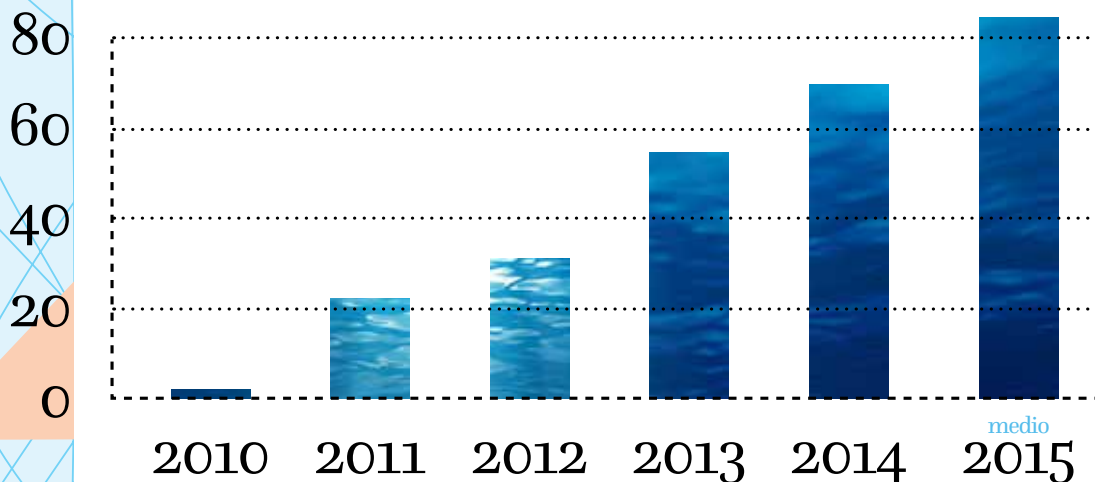

Noord-Nederland en verder...

De sterk toegenomen zichtbaarheid en aanwezigheid van de Water Alliance begint zijn vruchten goed af te werpen. Dat komt ook tot uiting in de stijgende lijn van het aangesloten bedrijfsleven in het Water Alliance netwerk. Begin 2015 heeft de Water Alliance ruim 80 betalende leden, waarvan de meerderheid tot de doelgroep MKB hoort. Opvallend is dat naast uiteraard de sterke aanhaling van het noordelijk bedrijfsleven ook in toenemende

mate leden zich aansluiten vanuit heel Nederland. Hetgeen vooral aangeeft dat de Water Alliance in de vijf jaar van haar bestaan veel meer is geworden dan alleen een Noord-Nederlandse clusterorganisatie. Ze ontplooit activiteiten die het hele Nederlandse watertechnologie bedrijfsleven aanspreken. Dit alles ondersteunt alleen maar het streven om van WaterCampus Leeuwarden een internationaal knooppunt van watertechnologie te maken.

Groei

De Raad van Toezicht van de Water Alliance, maart 2015.

Van links naar rechts: Johannes Boonstra (executive board member Wetsus), John A. Jorritsma (Commissaris der Koning, provincie Fryslân), Siem Jansen (directeur NOM), Flip Kwant (Voormalig Commercieel Directeur Landustrie) en Hein Molenkamp, directeur Water Alliance.

Op de foto missen: Henk Deinum, wethouder Gemeente Leeuwarden en Evert van de Werfhorst, ondernemer.

Het Team van de Water Alliance

Van links naar rechts: Alex Berhиту (business development manager), Marloes Ritmeester (office manager), Matthijs Plijnaar (medewerker communicatie), Nynke Kramer (office manager), Menno Bakker (communicatie & media manager), Juliette Douglas (marketing manager), Jouke Smid (stagiair NHL bestuurskunde), Haike Visscher (communicatie WaterCampus), Hein Molenkamp (directeur) en Bart Volkers (project- en programmamanager).

